

FEATURES OF THE CONCEPT OF VOLUNTARISM IN THE INTELLECTUAL HERITAGE OF ALEISTER CROWLEY

ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ВОЛОНТАРИЗМУ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ АЛІСТЕРА КРОУЛІ

Pomazan D. Y. / Помазан Д. Ю.

PhD / доктор філософії,

ORCID: 0000-0003-4342-130X

Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University,
Zaporizhzhia, Ukraine

Мелітопольського Державного Педагогічного Університету
імені Б. Хмельницького,
м. Запоріжжя, Україна.

Анотація. Стаття присвячена аналізу волюнтаристичного виміру світогляду Алістера Кроулі, одного з найбільш впливових представників західного езотеризму ХХ століття. У роботі розглядається концепт «істинної волі» як центральна категорія телеми та порівнюється з ключовими традиціями філософського волюнтаризму, представленими у Шопенгауера, Ніцше та Вільяма Джеймса. Показано, що Кроулі синтезує попередні інтелектуальні тенденції, доповнюючи їх сакралізацією людської волі, наголосом на індивідуальній самореалізації та ідеєю внутрішнього потенціалу людини. У статті підкреслюється, що волюнтаристичний аспект кроуліанської доктрини залишається малодослідженим в академічному дискурсі, попри його значення для розуміння структури телеми та ширших культурних трансформацій початку ХХ століття. Запропоноване дослідження відкриває нові можливості для інтерпретації взаємодії езотерики, філософії та індивідуалістичних парадигм модерності.

Ключові слова: волюнтаризм, істинна воля, Телема, філософія, індивідуалізм.

Abstract. This article examines the voluntarist dimension of Aleister Crowley's intellectual legacy, focusing on the central role of "True Will" within the system of Thelema. Crowley's understanding of will is compared with major traditions of philosophical voluntarism developed by Arthur Schopenhauer, Friedrich Nietzsche, and William James. The study demonstrates that Crowley not only adopts key elements of these philosophical models but also reinterprets them through the sacralization of individual will, an emphasis on personal self-realization, and the notion of human potential as a transformative force. It is argued that the voluntarist aspect of Crowley's doctrine remains insufficiently explored in academic scholarship, despite its importance for understanding both the internal logic of Thelema and broader intellectual shifts of the early twentieth century. This research offers a new framework for interpreting the intersections of esotericism, philosophy, and individualist thought.

Keywords: voluntarism, True Will, Thelema, philosophy, individualism.

Вступ.

Постать Алістера Кроулі потребує ґрунтового переосмислення поза межами звичних стереотипів, що обмежують його виключно рамками окультизму чи езотерики. У його творчій спадщині виявляється цілісний світогляд, у якому філософський вимір посідає ключове місце. Саме філософія,

а не лише ритуальна чи містична практика, дозволяє зрозуміти Кроулі як мислителя, що прагнув створити універсальну модель самореалізації людини. Його вчення про істинну волю, природу свободи та межі пізнання демонструє зв'язок із волюнтаристичною традицією й відкриває можливість інтерпретації Кроулі в ширшому інтелектуальному контексті модерної європейської думки.

У даному дослідженні ми маємо на меті розглянути волюнтаристський аспект творчої спадщини Алістера Кроулі, простеживши, яким чином поняття волі, самопізнання та індивідуального покликання формують основу його світоглядної системи.

Основний текст.

Волюнтаризм у філософії – це концепція, яка надає волі (*voluntas*) першочергове значення у порівнянні з розумом і пізнанням, вбачаючи в ній головний рушій буття, мислення та морального вибору. У християнській традиції волюнтаристичними вважають деякі напрями, що відходять від аристотелівської логіки, зокрема ідеї Августина Блаженного, який наголошував на волі людини любити Бога як основі духовного життя. Подібну тенденцію продовжив середньовічний схоласт Джон Дунс Скот, який стверджував абсолютну свободу волі та її перевагу над іншими здатностями людини. У французького мислителя Блеза Паскаля волюнтаризм набув релігійного змісту: він протиставив «доводи серця» раціональним аргументам. Етичний вимір волюнтаризму розвинув Іммануїл Кант, сформулювавши категоричний імператив як безумовний закон волі, що визначає моральну дію. Найрадикальніше метафізичне трактування волі подає Артур Шопенгауер, який вбачав у ній ірраціональну та несвідому силу, що лежить в основі всього існуючого. Фрідріх Ніцше перетворює цю ідею на екзистенційне вчення про «волю до влади», завдяки якій людина долає власні межі й створює новий тип буття – надлюдину. У прагматичній філософії Вільяма Джеймса волюнтаризм набуває пізнавального сенсу, коли істина й знання осмислюються через їхню практичну доцільність і спрямованість на мету [2].

Алістер Кроулі – засновник релігійно-філософського руху телема, що

постав на початку ХХ століття як синтез езотеричної традиції, окультизму та модерної філософії волі. Центральним принципом його вчення є поняття *True Will* – істинної волі, яку кожна людина має пізнати та здійснити як власне космічне покликання. На відміну від релігій, що вимагають підкорення зовнішній божественній волі, Телема утворює внутрішню автономію суб'єкта, його право самостійно визначати моральні й духовні орієнтири [1, с. 30-31]. Таким чином, концепція Кроулі поєднує волюнтаризм із метафізикою свободи, надаючи волі статус священного імперативу людського буття.

Реалізація істинного або вищого «я» передбачає активну практику, яку необхідно здійснювати. У «Книзі Закону» це позначено як Воля — або «Істинна Воля», яку Кроулі формулює словами: «Чини як ти волієш – таким буде весь Закон.» ». Закон Телеми також трактувався як форма любові: «Любов є законом, любов під волею». Кроулі вважав, що саме цей принцип може розв'язати політичні, релігійні, соціальні, етичні та психологічні проблеми людства, оскільки кожна людина — унікальна («Кожен чоловік і кожна жінка — це зірка»), а конфлікти виникають тоді, коли хоча б одна зі сторін не усвідомлює своєї істинної волі [1, с. 30].

Кроулі зазнав глибокої особистої світоглядної еволюції протягом свого життя, що відображалось у зміні його підходів до філософських та релігійних концепцій. На ранніх етапах Кроулі розглядав волю не як сакральну, божественну силу, а скоріше як людську складову, пов'язану з внутрішніми здібностями та самодисципліною шукача. Він не відкидав надприродного повністю, проте його акцент усе більше зміщувався на практичну сторону розвитку людини — на волю, як на інструмент самореалізації та досягнення власного потенціалу. Кроулі підкреслював, що джерело істинної сили не є зовнішнім чи містичним, а досягається через уміння, рішучість і цілеспрямовані зусилля шукача [3, с. 39].

Цей підхід демонструє, що навіть у межах окультної традиції, яку він започаткував, акцент на людській активності та власній відповідальності за реалізацію волі поступово витісняє абсолютну залежність від надприродного.

Таким чином, філософія Кроулі стає динамічною системою, у якій воля індивіда постає ключовим елементом для досягнення знання, духовного розвитку та практичного втілення принципів телеми. Його концепція волі водночас поєднує етичний, психологічний та світоглядний виміри, показуючи її універсальну значущість.

На думку самого Кроулі, вислів «Чини як ти волієш – таким буде весь Закон.» не обмежується абстрактною свободою, а надає індивіду не лише право, а й відповідальність – можливість самореалізації відповідно до власних здібностей, нахилів та особистих якостей. Така інтерпретація передбачає, що реалізація істинної волі вимагає від послідовника Телеми постійної самодисципліни та уваги до власного духовного та морального розвитку. Свобода, яку надає цей принцип, не є хаотичною або безконтрольною; навпаки, вона організовується через свідомі дії, внутрішню рішучість і здатність до самоконтролю [4, с. 167-168].

Найвпливовіші аспекти філософії волі XIX століття були представлені такими мислителями, як Ф.Ніцше, В. Джеймс та А. Шопенгауер [5]. Алістер Кроулі спирався на ключові ідеї, цих філософів, проте розвивав їх у власному напрямку, додаючи сакралізацію волі як центрального принципу своєї телеми [1, с. 21]. Він підкреслював унікальність індивідуального шляху кожної людини, акцентував на розвитку особистих здібностей і самореалізації, трансформуючи раціональні та прагматичні концепції волі XIX століття у духовно-філософську практику. Завдяки цьому Кроулі об'єднав філософську традицію з езотеричною практикою, створюючи систему, де воля одночасно стає засобом і метою, що своєю чергою має досить унікальні світоглядні засади.

Висновки.

Отже, волютаризм у філософії Кроулі постає не лише як відлуння ідей інших філософів, а як їхнє духовно-містичне продовження. Переосмисливши поняття волі, Кроулі підніс його до рівня сакрального принципу, що визначає сенс існування людини та напрям її внутрішнього розвитку. У його вченні воля стає універсальним законом, який поєднує свободу, відповідальність і духовну

дисципліну. Саме тому філософія Кроулі є важливим прикладом синтезу модерної думки й езотеричної традиції, що відкрила новий вимір у розумінні людської суб'єктивності та духовної автономії.

Література:

1. Bogdan, H. Deus est Homo: The Concept of God in the Magical Writings of the Great Beast 666 (Aleister Crowley) // *Aries*. – 2020. – Vol. 21, No. 1. – P. 21.

2. Britannica Editors. Voluntarism [Електронний ресурс] // *Encyclopedia Britannica*. – 2020. – 23 April. – Режим доступу: <https://www.britannica.com/topic/voluntarism-philosophy>.

3. Mac Gillavry, D. W. Aleister Crowley, the Guardian Angel and Aiwass: The Nature of Spiritual Beings in the Philosophies of the Great Beast 666 // *Sacra*. – Brno: Masarykova univerzita, Neuveden, 2013. – No. 2. – P. 39.

4. Morgan, M. The Heart of Thelema: Morality, Amoralism, and Immorality in Aleister Crowley's Thelemic Cult // *Pomegranate: The International Journal of Pagan Studies*. – 2013. – Vol. 13, No. 2. – P. 167–168.

5. Xie, J. Understanding Life Will from Schopenhauer and Nietzsche // *World Journal of Social Science Research*. – 2018. – Vol. 5, No. 1. – P. 54–66. – URL: <https://doi.org/10.22158/wjssr.v5n1p54>.